

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ  
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ  
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»  
Інститут / факультет**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
**Перший проректор**  
\_\_\_\_\_ **Ю.І.Якименко**

**«31» січня 2020 р.**

**УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА**

**ПРОГРАМА  
навчальної дисципліни**

**рівень вищої освіти**

**бакалавр**

**спеціальність**

**усіх спеціальностей**

Ухвалено методичною радою університету  
Протокол від «31» січня 2020 р. № 5

Заступник голови методичної ради  
\_\_\_\_\_ **Гожій С.П.**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент, канд. філол. наук Березовенко А.В.

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Програму затверджено на засіданні кафедри  
української мови, літератури та культури

Протокол від «11» грудня 2019 року № 5

Завідувач кафедри  
\_\_\_\_\_ О.П. Онуфрієнко

«11» грудня 2019 р.

## Вступ

Програму навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» укладено відповідно до освітніх програм усіх спеціальностей першого рівня вищої освіти – бакалавр.

Навчальна дисципліна належить до циклу загальної підготовки.

Статус навчальної дисципліни вибіркова.

Обсяг навчальної дисципліни 2 кредити ЄКТС.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Українська мова як іноземна» разом з дисциплінами «Історія науки і техніки», «Іноземна мова», «Історія української культури» формує гуманітарну складову в програмі підготовки майбутнього фахівця.

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей:

#### **ЗДАТНІСТЬ:**

- практичного використання необхідних мовленнєвих умінь у всіх видах мовленнєвої діяльності для отримання знань із загальноосвітніх і спеціальних дисциплін;
- оптимального вибору комунікативно виправданих мовних засобів для певного формату спілкування;
- коректного застосування одиниць усіх мовних рівнів – фонетичного, морфологічного, семантичного, синтаксичного тощо – для висловлення думки в усій необхідній для професійного спілкування складності і повноті;
- користування фаховими і загальномовними лексикографічними та іншими довідковими джерелами;
- роботи з фаховими текстами в аспекті їх повноцінного сприйняття, створення та відтворення;
- збалансованого вживання загальнонаукової, міжгалузевої та вузькоспеціальної термінології;
- застосування норм культури усного й писемного мовлення;
- участі у професійному монолозі, діалозі, полілозі та ефективного ведення фахової дискусії;
- аналітико-синтетичної обробки загальнотехнічних і науково-популярних текстів.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Після засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі результати навчання:

#### **знання:**

##### **1) фонетичні:**

- основні фонетичні й інтонаційні норми української вимови на рівні, що забезпечує розв'язання комунікативних завдань у різних сферах спілкування;
- всі інтонаційні конструкції;

##### **2) лексичні:**

- спеціальна термінологія й специфічні конструкції наукового стилю на матеріалі навчальних дисциплін;
- стилістичне вживання багатозначних слів, можливість вживання слів у прямому й переносному значенні;
- вживання синонімів, антонімів, омонімів, паронімів;
- вживання фразеологічних зворотів;

### **3) граматичні:**

- особливості функціонування частин мови у різностильових текстах, характерні типи словотворчих моделей іменників, прикметників, дієслів, дієприслівників, дієприкметників, прислівників;
- просте й складне речення;
- способи вираження суб'єкта й об'єкта;
- способи вираження логіко-смыслових і модальних відношень у простому й складному реченнях, у тексті;
- засоби й способи компресії тексту;

### **4) соціокультурні:**

- основні правила мовленнєвої поведінки в типових ситуаціях спілкування у навчально-професійній, соціально-культурній, офіційно-діловій сферах;
- лінгвокраїнознавча інформація, в тому числі професійно орієнтованої;

### **УМІННЯ в усіх видах мовленнєвої діяльності:**

#### **1) аудіювання:**

- сприймати на слух зміст закінченого аудіотексту;
- розуміти основний тематичний зміст, а також найбільш функціонально значущу смислову інформацію лекції, дискусії зі спеціальних тем;
- розуміти семантику окремих фрагментів тексту і ключових одиниць, що визначають особливості розвитку тематичного змісту;
- орієнтуватися в різноманітних сферах і ситуаціях спілкування відповідно до визначених параметрів і поведінкових характеристик спілкування;
- розуміти основні цілі й мотиви мовця, характер його ставлення до предмета мовлення;

#### **2) читання:**

- сприймати фактичну інформацію тексту науково-технічного, науково-популярного, соціокультурного та офіційно-ділового характеру, виділяти основну й другорядну інформацію, розуміти експліцитно виражене ставлення автора;
- сприймати зміст тексту в цілому, визначати тему, розуміти логічну схему розгортання тексту;
- виділяючи головну інформацію, вміти передати її зміст іншими словами;
- вміти висловити зміст абзацу одним-двома реченнями;
- дати характеристику явищу, події, висловити своє ставлення до прочитаного, скласти плани різних типів;
- читати з високим ступенем самостійності тексти загальнотехнічного характеру;
- знаходити задану інформацію у декількох текстах однакової тематики;

#### **3) письмо:**

- відтворювати письмовий і аудіотекст, демонструючи уміння виділяти основну інформацію, здійснювати компресію шляхом відкидання другорядної інформації та використання лексико-синтаксичних засобів (конспектування лекцій, друкованих текстів);
- створювати власний текст, що стосується соціально-культурної, офіційно-ділової та навчально-професійної сфер спілкування з правильним взаєморозташуванням частин всередині висловлювання (повідомлення, доповідь, тези);
- здійснювати дистанційне письмове спілкування, вести записи побаченого чи прочитаного з елементами кількісної та якісної характеристики, оцінки, з використанням типізованих композиційних компонентів (вступ, розгортання теми, висновки);
- анотувати та реферувати тексти наукового та науково-популярного характеру;

#### **4) говоріння:**

- досягати визначених цілей комунікації у різноманітних сферах спілкування у діалогічній і монологічній формах мовлення з дотриманням основних формул мовленнєвого етикету;
- репродукувати зміст прочитаного або прослуханого тексту (переказ);
- розгортати короткий конспект лекції у детальне повідомлення;
- будувати повідомлення на запропоновану тему за певним планом на основі декількох текстів або вивчених тем;
- продукувати власні монологічні висловлювання на основі аналізу прочитаного чи прослуханого з вираженням згоди, незгоди, заперечення;
- продукувати власне монологічне висловлювання у навчально-професійній сфері з аргументацією своєї точки зору;
- брати участь у діалозі й полілозі за темами майбутньої спеціальності, соціально-культурними чи суспільно-політичними темами;
- вільно вступати у комунікативні ситуації різного характеру;

## **2. Зміст навчальної дисципліни**

### **Розділ I. Українська мова загальноосвітньої сфери. Київ – столиця України. Історія і сьогодення.**

Контроль рівня збереженості знань і умінь, отриманих на підготовчому відділенні (читання, аудіювання, письмо, говоріння). Аудіювання фрагменту лекції або загальноосвітнього тексту чи тексту соціально-культурної тематики з одночасним записом конспекту; усне або письмове відтворення прослуханого з опорою на конспект. Відповіді на запитання за опрацьованим текстом. Усне або письмове відтворення прослуханого. Удосконалення техніки читання, інтонаційно-фонетичного оформлення висловлювання. Діалог-розпитування з тем соціально-культурної сфери спілкування. У фокусі країнознавство: Київ з погляду історії та культури.

### **Розділ II. Українська мова навчально-професійної сфери. Математика – мова науки.**

Вивчальне читання фрагменту загальноосвітнього тексту. Виділення термінів та термінологічних словосполучень. Виділення головної й другорядної інформації. Запис конспекту. Усне або письмове відтворення прочитаного. Аудіювання, вивчальне й ознайомлювальне читання фрагментів лекцій спеціальної підготовки. Складання й запис питальних і номінативних планів. Особливості конспектування лекцій. Підготовлене монологічне висловлювання з тематики спеціальних дисциплін. Граматика: вираження суб'єктно-предикатних відношень; вираження характеру перебігу дій. Основи мови науки: математика.

## **3. Заплановані види навчальної діяльності та методи навчання**

Програмою заплановано проведення навчальних занять як практичних; форми занять: індивідуальна, парна, групова та фронтальна форми проведення практичних занять;

У ході викладання дисципліни застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються такими методами і технологіями:

- 1) основним методом навчання є комунікативна методика, спрямована передусім на вивчення мови як інструменту спілкування у загальноосвітній та навчально-спеціальній сферах;
- 2) особистісно-орієнтовані технології, засновані на активних формах і методах навчання (рольові ігри, дискусія, навчальні дебати, публічний виступ);
- 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації).

#### 4. Оцінювання результатів навчання

Форма семестрової атестації - залік. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система і університетська шкала оцінювання.

#### 5. Рекомендована література

##### Базова

1. Єдина типова навчальна програма з української мови для студентів-іноземців основних факультетів нефілологічного профілю вищих навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації. Ч. 3: навч. програма / Науково-метод. комісія з підготовки іноземних громадян, Нац. техн. ун-т України «Київський політехн. ін-т»; уклад. Л. І. Дзюбенко [та інші]. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 52 с.
2. Малий українсько-російський термінологічний словник для студентів-іноземців (природничо-науковий профіль) / Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т»; уклад. С. П. Король; [відп. ред. Н. С. Саєнко]. – Київ: НТУУ «КПІ», 2014. – 48 с.
3. Методична розробка з наукового стилю української мови / для іноземних студентів вищих економічних навчальних закладів / Укл. С.А. Чезганов. – К.: КНЕУ, 2002 – 52 с.
4. Наука і техніка в сучасному світі: збірник науково-популярних текстів та навчальних завдань для студентів-іноземців технічних вишів / Г. Бойко, І. Василюшин, Т. Гроховська, О. Качала, А. Моторний, І. Юзвяк; за ред. І. Карого. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 180 с.
5. Програма з української мови як іноземної: II середній рівень (B2) / Н. С. Ніколаєва та ін.; Київ. Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, каф. укр. та рос. мов як іноземних – Київ: Четверта хвиля, 2015. – 55 с.
6. Скиба. Н. Г. Українська мова для студентів іноземців [наукове мовлення] / Скиба Н. Г. – К.: Логос, 2015. – 250 с.
7. Україна: історія й сучасність. Навчальний посібник з вивчального читання для іноземних студентів / К. Г. Чудопалова, Т. І. Шевчук. – К.: НТУУ «КПІ», 2017. – 352 с.
8. Українська мова для іноземних студентів. Газетно-публіцистичні тексти та завдання до них (навч.-метод. посіб.) / Дідківська Л. П., Любчевська-Сокур В. О., Ніколаєва Н. С. – Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2012. – 327 с.
9. Українська мова: навч. посіб. з вивч. читання для студентів-іноземців природн.-наук. профілю / Л. І. Дзюбенко, С. П. Король; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Київ: НТУУ «КПІ», 2014. – 131 с.
10. Українська мова: навч. посіб. з вивч. читання для студентів-іноземців екон. профілю / Л. І. Дзюбенко, С. П. Король; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Київ: НТУУ «КПІ», 2014. – 99 с.

##### Допоміжна

1. Словник труднощів української мови / Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний та ін.: За ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Рад. шк., 1989. – 336 с.
2. Тлумачний словник сучасної української мови / Л. П. Коврига, Т. В. Ковальова, В. Д. Пономаренко. / За ред. доктора філол. наук, проф. В. С. Калашника. – Харків : Белкар-книга, 2005. – 800 с.
3. Українська літературна вимова і наголос: словник-довідник: близько 50000 сл. / АН УРСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні; [відп. ред. М. А. Жовтобрюх; уклад.: І. Р. Вихованець, С. Я. Єрмоленко, Н. М. Сологуб, Г. Х. Щербатюк]. – К.: Наук. думка, 1973. – 724 с.